
[2015-45-RE](#)

CAUSA 2015-45-RE

(Beltrame Moreno c/ Tauste Rodríguez)

Número de registre 495-2015. Recurs d'empara

Aute del 15 de febrer del 2016

BOPA núm. 14, del 2 de març del 2016

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 24 de novembre del 2015, per la representació processal de la Sra. Isabel Beltrame Moreno, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra l'aute del 23 de juliol del 2015, dictat per la Secció d'Instrucció 2 de la Batllia i, contra els autes del 15 de setembre del 2015 i del 3 de novembre del mateix any, dictats pel Tribunal de Corts, per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció, reconegut a l'article 10 de la Constitució, en els seus vessants dels drets a un procés degut i a obtenir una sentència fonamentada en Dret, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets constitucionals vulnerats i que anul·li les resolucions impugnades retrotraient la causa per tal que s'acordi l'admissió a tràmit de la querella formulada. Així mateix, de forma subsidiària, demana que la nova resolució motivi la naturalesa de l'afer;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41, 88 i 98 c);

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítol sisè;

Vist l'informe del Ministeri Fiscal del 22 de desembre del 2015;

Escoltat l'informe del magistrat ponent, Sr. Juan Antonio Ortega Díaz-Ambrona;

Antecedents

Primer

La Sra. Isabel Beltrame Moreno va interposar una querella criminal contra el Sr. Angel Tauste Rodríguez, en la seva condició de president de la societat Construccions Tauste, SL, societat a la qual havia encarregat la reforma del seu domicili, per un presumpte delictes major d'estafa privilegiada, atès que el perjudici tenia un valor superior a 6.000,00 € i la defraudació posava a la víctima en una situació econòmica difícil per atendre les seves necessitats i les de la seva família (article 209, apartats e) i f) del Codi penal).

Segon

El 23 de juliol del 2015, la Secció d'Instrucció 2 de la Batllia va dictar un aute mitjançant el qual decidia no admetre a tràmit aquesta querella i en decretava l'arxiu.

La Batllia va considerar essencialment que de les actuacions practicades no es desprenien indicis suficients per creure que el querellat hauria incorregut en un delictes d'estafa.

Tercer

La representació processal de la Sra. Isabel Beltrame Moreno va presentar un recurs d'apel·lació contra aquesta decisió i, el 15 de setembre del 2015, el Tribunal de Corts va dictar un aute en què desestimava el recurs d'apel·lació esmentat i confirmava íntegrament la resolució de la primera instància.

Quart

La representació processal de la Sra. Isabel Beltrame Moreno va interposar, aleshores, un incident de nul·litat d'actuacions per tal com va considerar que s'havia vulnerat el dret a la jurisdicció, reconegut a l'article 10 de la Constitució, ja que inadmetre a tràmit la querella equivalia a negar la investigació dels fets denunciats.

Cinquè

El 3 de novembre del 2015, el Tribunal de Corts va acordar, mitjançant aute, desestimar l'incident de nul·litat d'actuacions presentat.

Sisè

El 24 de novembre del 2015, la representació processal de la Sra. Isabel Beltrame Moreno va presentar un recurs d'empara contra l'aute del 23 de juliol del 2015, dictat per la Secció d'Instrucció 2 de la Batllia i, contra els autes del 15 de setembre del 2015 i del 3 de novembre del mateix any, dictats pel Tribunal de Corts, per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció, reconegut a l'article 10 de la Constitució, en els seus vessants dels drets a un procés degut i a obtenir una sentència fonamentada en Dret.

Aquesta part destaca, en primer lloc, que la recurrent ha estat declarada en situació d'insolvència i pobresa (aute de l'11 de juliol del 2014). En segon lloc, desgrana, segons el seu parer, els enganys i les irregularitats presumptament fetes pel defenent en l'elaboració de les factures sobre la reforma de la seva casa.

Seguidament, aquesta part analitza les resolucions judicials recaigudes en aquesta causa i conclou que no es motiva de manera suficient la raó per la qual la jurisdicció ordinària considera que el tema rau en la jurisdicció civil i no en la penal. Segons el parer d'aquesta part hi han diferents elements en els seus escrits que demostrarien l'estafa, però la jurisdicció ordinària argumenta de manera general, sense entrar en cadascun dels apartats exposats per aquesta part (treballs cobrats doble, cobrament de treballs a altres empreses que ja havien estat abonats directament per la recurrent, increment del cost de la vida, cobrament per als residus industrials, cobrament de treballs no finalitzats, ...). En particular, aquesta part demana que es faci un pronunciament especial en relació amb la naturalesa del canvi de metodologia relativa a la comptabilització del cost de l'obra, ja que és un punt on la voluntat d'engany és evident. Presentar un pressupost basat en quantificar el treball pel preu del metre quadrat i després facturar el treball en funció de les hores treballades per cada obrer, afegint el cost de treure el material vell, el preu del material i el preu de portar i treure el material representa un engany.

Aquesta part afegeix que inadmetre a tràmit la querella sense investigar els fets vulnera el dret al procés degut d'aquesta part, ja que això dilucidaria si la causa és penal o civil i permetria valorar els indicis de criminalitat que haurien permès l'evolució de les actuacions a la categoria de sumari.

Citant la jurisprudència constitucional (causa 2012-5-RE) recorda que pel fet de no motivar de manera suficient les resolucions i de no pronunciar-se sobre les qüestions plantejades per la part recurrent, les jurisdiccions ordinàries vulneren els drets a la jurisdicció, a obtenir una decisió fonamentada en Dret i a un procés degut.

Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets constitucionals vulnerats i que anul·li les resolucions impugnades retrotraient la causa per tal que s'acordi l'admissió a tràmit de la querella formulada. Així mateix, de forma subsidiària, demana que la nova resolució motivi la naturalesa de l'afer.

Setè

El 22 de desembre del 2015, el Ministeri Fiscal va presentar un informe en què demana a aquest Tribunal que declari la inadmissió a tràmit d'aquest recurs d'empara per la seva manca manifesta de contingut constitucional, d'acord amb les disposicions de l'article 37.2 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional.

En primer lloc, el Ministeri Fiscal destaca que l'aute d'arxiu de la querella exposa clarament que la qüestió que es discuteix és el preu final de l'obra, sense que en els fets exposats aparegui cap maniobra d'engany. En aquest sentit recorda que aquesta controvèrsia ja es va discutir en una causa civil prèvia instada per la part querellada per manca de pagament i en la qual es va condemnar la recurrent a efectuar el pagament esmentat. Per consegüent, el Ministeri Fiscal considera que la recurrent pretén fer revisar uns pronunciaments que han esdevingut fermes.

Pel que fa a les resolucions del Tribunal de Corts, el Ministeri Fiscal reprèn la seva motivació i

conclou que en aquest cas queda clar que les discrepàncies sobre el preu no són suficients perquè es consideri constituït el delictes d'estafa pel fet que no va existir engany. Per tal com aquestes divergències d'ordre civil ja van ser resoltes, afegeix que no és necessari efectuar cap pronunciament explícit sobre el canvi de metodologia en l'avaluació del preu entre el pressupost inicial no acceptat i el preu final de la factura.

En segon lloc, pel que fa al retret de manca de diligències d'investigació, el Ministeri Fiscal recorda el contingut de l'article 41 del Codi de procediment penal que disposa que no és procedent incoar diligències prèvies quan els fets no són constitutius de delictes o de contravenció penal. Tant el batlle instructor com el Tribunal de Corts van considerar que no existien ni tan sols principis d'indis de comissió d'infracció penal i que, per tant, procedia l'arxiu directe de les actuacions.

Fonaments jurídics

Primer

Com es desprèn dels antecedents que acabem d'exposar, la recurrent en empara considera que s'ha vulnerat el seu dret a la jurisdicció en els seus vessants dels drets a un procés degut i a obtenir una decisió fonamentada en Dret. Segons el seu parer, aquestes vulneracions s'haurien produït pel fet que la Batllia, mitjançant l'aute del 23 de juliol del 2015, no va admetre a tràmit la querella presentada a nom seu contra la societat Construccions Tauste, SL per un delictes major d'estafa privilegiada.

La representació processal de la recurrent també recorre els autes dictats posteriorment pel Tribunal de Corts i que van desestimar l'apel·lació (aute del 15 de setembre del 2015) i l'incident de nul·litat d'actuacions, previ al recurs d'empara (aute del 3 de novembre del mateix any).

Segon

En el seu recurs d'empara la recurrent argumenta que inadmetre a tràmit la querella equival a negar la investigació dels fets denunciats. Així mateix, considera que la fonamentació efectuada per la jurisdicció ordinària és insuficient.

La primera afirmació no pot ser acceptada en els seus termes. Com es dedueix dels antecedents, els fets ja van ser decidits en la jurisdicció civil. Per la seva part, la jurisdicció penal ordinària va considerar que allò que se suscitava en la querella tenia una naturalesa civil i no penal.

I, aquest Tribunal, després d'efectuar un examen previ d'allò que es va discutir, no pot considerar que la resolució de la Batllia, primer, i la del Tribunal de Corts, després, resultin absurdes, arbitràries o estiguin mancades de tota lògica, paràmetres a partir dels quals es podria admetre a tràmit un recurs d'empara fonamentat en la vulneració de l'article 10 de la Constitució. Altrament dit, els raonaments de la recurrent no s'acomoden al cànon de constitucionalitat establert per la doctrina constant d'aquest Tribunal per entrar en el fons d'allò que es planteja.

Tercer

La Batllia i el Tribunal de Corts van considerar, en essència, que de les conductes a les quals fa referència la querella no es desprenen indicis suficients per sustentar que el querellat hagi pogut cometre un delictes d'estafa. El conflicte que enfronta querellant i querellat rau en discrepàncies sobre el preu d'una obra realitzada per Construccions Tauste, SL a favor de la recurrent.

Els punts de discussió són molt variats. Segons el parer de la recurrent plantegen qüestions com treballs cobrats dues vegades; reclamacions de pagaments a empreses altres que el contractista ja abonats directament per la recurrent; pretensions de cobrament de treballs no finalitzats, etc. També al·lega un canvi en el mètode per calcular el cost de l'obra, passant del valor pressupostat per metre quadrat a aquell calculat en funció de les hores treballades i del preu dels materials, etc. Tot això, en principi, és matèria civil.

No obstant això, per la part recurrent aquesta conducta mereix retret penal, suposa engany i delictes d'estafa. Però aquest no és el criteri -com ja s'ha dit- de la jurisdicció penal. Segons el parer d'aquesta jurisdicció es tracta d'un assumpte de naturalesa civil.

Ateses aquestes discrepàncies, el Tribunal Constitucional ha examinat l'auto d'arxiu dictat per la Batllia i els altres dos autos impugnats. I, després d'aquest examen, ha comprovat que aquestes decisions estan fonamentades en Dret de manera suficient.

Els dos considerants de l'auto de la Batllia contenen raonaments jurídics que aquest Tribunal no pot entrar a revisar, però que no apareixen com a il·lògics, absurds o arbitraris. I el mateix s'ha d'afirmar en relació amb els considerants continguts en els altres dos autos impugnats del Tribunal de Corts.

Per tant, la matèria discutida apareix *prima facie* com civil i els arguments donats en aquesta línia per la jurisdicció penal són suficients des del punt de vista constitucional. Des d'aquesta perspectiva i des del criteri de la intervenció penal mínima i tan sols com a última *ratio* no es poden reputar nul·les les decisions impugnades. I, el recurs d'empara ha de ser rebutjat per manca de contingut constitucional.

Quart

Pel que fa a l'al·legació sobre la jurisprudència d'aquest Tribunal Constitucional, concretada en la sentència recaiguda en la causa 2012-5-RE, aquesta és inoperant, perquè aquella causa, resolta mitjançant una sentència del 7 de setembre del 2012, fa referència a fets absolutament diferents dels d'aquest recurs d'empara. En aquella causa no es tractava d'una denegació d'acció penal arran d'una demanda civil, sinó que versava sobre l'execució d'un litigi mitjançant la subhasta pública d'un terreny i la reclamació d'una indemnització pel perjudici sofert per la desposseïció del terreny adjudicat.

És cert que en aquell cas es va considerar que la decisió del Tribunal Superior de Justícia no estava fonamentada en arguments lògics i raonables, però es tractava d'un supòsit de fet totalment diferent del que ara s'examina i que, per tant, no pot influir en cap sentit en la resolució d'aquest recurs d'empara. Al contrari, en aquella sentència es va mantenir la doctrina inalterable d'aquest Tribunal segons la qual les qüestions de prova són, en principi, competència dels tribunals de la jurisdicció ordinària i que aquest Tribunal no actua com una tercera instància, ni com un tribunal de cassació.

Per consegüent, aquest recurs d'empara ha de ser declarat inadmissible a tràmit per la seva manca de contingut constitucional, d'acord amb les disposicions de l'article 37.2 *in fine* de la Llei qualificada

del Tribunal Constitucional.

Per tot allò que s'ha exposat,

El Tribunal Constitucional del Principat d'Andorra,

DECIDEIX:

Primer

No admetre a tràmit el recurs d'empara 2015-45-RE interposat per la representació processal de la Sra. Isabel Beltrame Moreno contra l'aute del 23 de juliol del 2015, dictat per la Secció d'Instrucció 2 de la Batllia i, contra els autes del 15 de setembre del 2015 i del 3 de novembre del mateix any, dictats pel Tribunal de Corts.

Segon

Notificar aquest aute a la representació processal de la recurrent, al president de la Batllia, al president del Tribunal de Corts i al Ministeri Fiscal.

Tercer

Publicar aquest aute, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

Acordat a Andorra la Vella, el 15 de febrer del 2016.

Laurence Burgorgue-Larsen
Presidenta

Isidre Molas Batllori
Vicepresident

Juan A. Ortega Díaz-Ambrona
Magistrat